

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 8/1997 vp

Hallituksen esitys laiksi tuloverolain 66 §:n muuttamisesta

Johdanto

Vireilletulo

Eduskunta on 14 päivänä toukokuuta 1997 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 61/1997 vp.

Jaostokäsittely

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Valtiovarainvaliokunnan verojaostossa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Kirsi Seppälä valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Marja-Liisa Lindström verohallituksesta, johtaja Tero Honkavaara Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, osastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila Keskuskauppakamarista ja osakas Erkki Helaniemi Alexander Corporative Finance Oy:stä.

Hallituksen esitys

Verovelvollisen saama työsuhdeoptioetu verotetaan nykyisin hänen ansiotulonaan.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan on viime aikoina alkanut esiintyä järjestelyjä, joissa työsuhdeoption haltija lahjoittaa optio-oikeutensa lähiomaiselleen, joka sitten aikanaan merkitsee työsuhdeoption kohde-etuuden. Koska on epävarmaa, miten verotus näissä tapauksissa toimitettaisiin, hallitus ehdottaa, että lakiin sisällytettäisiin asiasta oma erityissäännös.

Työsuhdeoption perusteella syntyvää etua ehdotetaan verotettavaksi optio-oikeuden alkuperäisen saajan ansiotulona siinäkin tapauksessa, että tämä lahjoittaa optio-oikeutensa edelleen.

Ehdotettua muutosta sovellettaisiin niihin lahjoituksiin tai muihin luovutuksiin, jotka tehdään käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen

antamispäivää seuraavana päivänä eli 8 päivänä toukokuuta 1997 tai sen jälkeen.

Valiokunnan kannanotot

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä seuraavalla tavalla täydennettynä.

Hallituksen esityksessä on lähdetty siitä, että työsuhdeoption alkuperäinen saaja ei voi välttyä optioedun verottamiselta ansiotulona lahjoittamalla option esimerkiksi lapselleen tai yhtiölleen. Teknisesti ratkaisumalliksi on valittu lahjoituksen sivuuttaminen; optioetua verotetaan sen aikanaan aidosti realisoituessa niin kuin luovutusta ei olisi välillä lainkaan tehty.

Koska tarkoituksena ei ole estää työsuhdeoptioiden aitoa markkinaehtoista luovuttamista, sisältyy lakiehdotuksenkin mukaiseen pykälään edelleen maininta siitä, että option käyttämisenä pidetään myös sen luovutusta. Käytännössä on herännyt epäily, että säännöstä voitaisiin tulkita siten, että myös lahjoitusta tai muuta luovutusta intressipiirille pidettäisiin option käyttämisenä. Tämä ei kuitenkaan ole ollut tarkoituksena, vaan optioetua tulisi verottaa vasta siinä vaiheessa, kun etu todella realisoituu eli osakemerkintä tai markkinaehtoinen luovutus tehdään. Jotta asiassa ei syntyisi väärinkäsityksiä, valiokunta ehdottaa, että säännöksen loppuun lisättäisiin seuraava lause: ”Näitä luovutuksia ei pidetä työsuhdeoption käyttämisenä.” Mainittu tarkentava lause varmistaisi luovutuksen sivuuttamisajatuksen toteutumisen lakia tulkittaessa.

Esityksessä ei ole otettu kantaa tuloverotuksen ja lahjaverotuksen mahdolliseen päällekkäisyyteen. Kannanotosta pidättyminen on valiokunnan saaman selvityksen mukaan ollut tietoinen valinta. Lahjoituksen sivuuttavalla tuloverolain muutoksella ei voida sinänsä estää lahjoitusta siviilioikeudellisena toimenpiteenä. Tämä

merkitsee sitä, että myös lahjaverovelvollisuus on periaatteessa olemassa. Käytännössä lahjan arvon määrittäminen on uudessa tilanteessa vaikeaa, koska option todellista arvoa ei tiedetä. Arvoa ei voida määrittää kaavamaisesti siten kuin voimassa olevan tuloverolain 66 §:n 3 momentin viimeisessä lauseessa on säädetty. Tämän vuoksi lause onkin esityksestä poistettu. Koko lahjaveroproblematiikkaa joudutaan tuskin käytännössä pohtimaan, koska lahjoitukset tulevat muutoksen vuoksi käytännössä kannattamatto-

miksi. Valiokunnan mielestä intressipiirin käsitteen tuleekin olla laissa joustava, jotta verotuksessa olisi mahdollista puuttua mahdollisiin bulvaanijärjestelyihin.

Päätösehdotus

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tuloverolain 66 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 66 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1465/1994 seuraavasti:

66 §

Työsuhteeseen perustuva osakeanti

Veronalaista ansiotuloa on myös etu työsuhteeseen perustuvasta oikeudesta saada tai hankkia yhteisön osakkeita tai osuuksia käypää alempaan hintaan vaihtovelkakirjalainan, optiolainan, optio-oikeuden tai muun näihin rinnastettavan sopimuksen tai sitoumuksen perusteella (*työsuhdeoptio*). Edun arvoksi katsotaan osakkeen tai osuuden käypä arvo sillä hetkellä, kun työsuhdeoptiota käytetään, vähennettynä verovelvollisen osakkeesta tai osuudesta ja työsuhdeoptiosta yhteensä maksamalla hinnalla. Etu katsotaan sen verovuoden tuloksi, jona työsuhdeoptiota käytetään. Työsuhdeoptiota katso-

taan käytettävän, kun verovelvollinen saa tai hankkii sen kohteena olevat osakkeet tai osuudet. Työsuhdeoption käyttämiseen rinnastetaan sen luovutus. Tällöin edun arvoksi katsotaan työsuhdeoption luovutushinta vähennettynä luovuttajan maksamalla hinnalla. Työsuhdeoption perusteella saatua etua pidetään työsuhdeoption alkuperäisen saajan veronalaisena ansiotulona siinäkin tapauksessa, että hän on luopunut oikeudestaan lahjoittamalla työsuhdeoption edelleen tai muutoin luovuttanut työsuhdeoption intressipiirissään olevalle taholle. *Näitä luovutuksia ei pidetä työsuhdeoption käyttämisenä.*

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Mauri Pekkarinen /kesk, jäsenet Olavi Ala-Nissilä /kesk, Pirjo-Riitta Antvuori /kok, Asko Apukka /vas, Timo Ihamäki /kok, Timo Laaksonen /vas, Håkan Malm /r, Mats Nyby /sd, Tuija Maaret Pykä-

läinen /vihr, Anssi Rauramo /kok, Jukka Roos /sd, Kimmo Sasi /kok, Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ja Jukka Vihriälä /kesk sekä varajäsenet Hannu Kemppainen /kesk, Markku Pohjola /sd ja Markku Vuorensola /kesk.